

رابطه محیط یادگیری سازنده گرا با مهارت اجتماعی و پیشگیری از تکانشگری و اعتیاد به فضای مجازی دانش آموزان ابتدایی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۰۹ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۳/۲۰

خلاصه

مقدمه

سهولت دسترسی دانش آموزان به فضای مجازی در سال‌های اخیر با چالش‌های همچون اعتیاد به این فضا روبه‌رو است و بررسی ادبیات این حوزه نشان داد که تا کنون مطالعه‌ای به تبیین رابطه محیط یادگیری سازنده گرا با مهارت اجتماعی نپرداخته است. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه محیط یادگیری سازنده گرا با مهارت اجتماعی و پیشگیری از تکانشگری و اعتیاد به فضای مجازی دانش آموزان پسر پایه ششم مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ انجام شد.

روش کار

این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان پسر پایه ششم مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران که حدوداً ۱۲۴۴ نفر بود. روش نمونه‌گیری در پژوهش حاضر خوشه‌ای مرحله-ای بود و با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۱۵۰ دانش آموز از بین مدارس انتخاب شد. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های ادراکات محیط یادگیری سازنده گرا (جتتری، ۲۰۰۲)، پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی (گرشام و الیوت، ۱۹۹۰)، پرسشنامه تکانشگری (بارت، ۱۹۵۹)، و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت (یانگ، ۱۹۹۸) استفاده شد. جهت تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (مانند میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون آماری تحلیل رگرسیون) بهره گرفته شد. تحلیل داده‌ها در محیط SPSS²⁶ انجام شد.

نتایج

نتایج حاصل نشان داد که میان محیط یادگیری سازنده گرا با مهارت اجتماعی دانش آموزان، خودمهارگری دانش آموزان، همدلی، پیشگیری از تکانشگری، ابراز وجود و همکاری دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($p < 0/001$). همچنین میان محیط یادگیری با پیشگیری از تکانشگری و پیشگیری از اعتیاد به فضای مجازی رابطه مثبت و معناداری مشاهده شد ($p < 0/001$).

نتیجه‌گیری

این یافته‌ها می‌توانند به تصمیم‌گیری‌های مربوط به طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و تربیتی در مدارس کمک کنند تا بهبودی در عملکرد اجتماعی و رفتاری دانش آموزان دست یابد و از پدیده‌های مخربی همچون تکانشگری و اعتیاد به فضای مجازی جلوگیری شود.

کلمات کلیدی

محیط یادگیری سازنده گرا، مهارت‌های اجتماعی، تکانشگری، اعتیاد به فضای مجازی

پی‌نوشت: این مطالعه فاقد تضاد منافع می‌باشد.

سیده محدثه آبائی^۱
مریم گل بابایی^{۲*}

^۱ کارشناس ارشد علوم تربیتی، گروه علوم تربیتی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
^۲ استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: m_golbabaei@azad.ac.ir

مقدمه

آموزش بر یادگیری فراگیران، می‌توان گفت که شناسایی کلاس‌هایی که برای یادگیری محیط‌های مناسب‌تری دارند، اهمیت داشتند و همواره یکی از روش‌های مداخله برای یادگیری بهتر، تغییر محیط یادگیری بوده است (۵).

از سوی دیگر، محیط‌های یادگیری گوناگون، ویژگی‌های مختلفی را برای یادگیرندگان فراهم می‌کنند. یکی از این محیط‌ها، محیطی است که بر مبنای سازنده‌گرایی طراحی شده است (۶). سازنده‌گرایی، «اندیشه‌ای است که بر طبق آن ادراکات، یادها و سایر ساخت‌های ذهنی پیچیده، به‌طور فعال توسط فرد و در ذهن او ساخته می‌شوند، نه اینکه از بیرون به درون ذهن می‌آیند. کلاس درس وابسته به دیدگاه سازنده‌گرایی، فرصت‌هایی را در اختیار یادگیرندگان می‌گذارد تا خود آنان به‌طور فعال و از طریق تجارب دست اول، به درک و فهم مطالب برسند و دانش را بسازند. در این کلاس‌ها، معلم به دانش‌آموزان، مسائل واقعی و معنی‌دار می‌دهد و در یافتن راه‌حل، آنها را تشویق می‌کند تا به بررسی و کشف هرگونه امکانات، تدوین فرضیه‌های مختلف، واری فرضیه‌ها، ابداع راه‌حل‌های متنوع، همکاری با سایر دانش‌آموزان، کمک گرفتن از اشخاص مطلع، بازاندیشی راه‌حل‌های به‌دست آمده و ارائه بهترین راه‌حل‌ها اقدام کنند. در محیط سازنده‌گرا، یکی از کمک‌های معلم به دانش‌آموز، واداشتن آنها به خودارزیابی یا خودسنجی است. این خودسنجی یکی از مهارت‌های اساسی فراشناختی است که در پیشرفت تحصیلی، برای یادگیرنده بسیار مفید است (۱). در رویکرد سازنده‌گرایی، مؤلفه‌های اصلی و حیاتی فرایند یاددهی - یادگیری، بازخورد است. در این دیدگاه بیش از آن که معلم از بازخورد به صورت ابزاری برای ارزیابی یا برای نمره‌دهی استفاده کند؛ از آن برای فرایندهای یادگیری بهره می‌برد؛ آنچه دانش‌آموزان از آن با عنوان «یادگیری واقعی» یاد می‌کنند (۷).

یکی دیگر از متغیرهایی که نقش مهمی در ایجاد یادگیری بهتر و عمیق‌تر به واسطه محیط یادگیری سازنده‌گرایی دارد

همه پیشرفت‌های شکفت‌انگیز انسان در دنیای امروز، نتیجه یادگیری است. از طرفی یادگیری افراد تحت تأثیر شرایط پیچیده‌ای اتفاق می‌افتد که در نهایت منجر به تغییراتی در آنها می‌شود. این فضا عناصر متفاوتی دارد که هر یک تأثیر خاص خود را بر آن می‌گذارند. یکی از عناصر یادگیری به اعتقاد بیگز^۱ و دیگر محققان، زمینه و محیط یادگیری است که نقش مؤثر دارد (۱). بر همین اساس درباره اهمیت و نقش بارز محیط یادگیری بر افکار و اعمال دانش‌آموزان می‌توان گفت که محیط یادگیری و ادراک دانش‌آموزان از ساختار هدفی کلاس و مباحثی که معلمان در کلاس‌های درسی مطرح می‌کنند، بر راهبردهایی که دانش‌آموزان در فرایند یادگیری به کار می‌برند، تأثیر زیادی دارد (۲). فریزر هم بیان می‌کند که در بررسی محیط یادگیری، ادراک دانش‌آموزان و معلمان اهمیت روزافزونی دارد. محیط یادگیری به بافت اجتماعی روانی و آموزشی اشاره دارد که یادگیری در آن صورت می‌گیرد و پیشرفت و نگرش‌های دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۳) با توجه به اهمیت ادراکات محیط یادگیری دانش‌آموزان و تأثیر به سزای آن در یادگیری و پیشرفت تحصیلی آنان، کلاس درس باید به گونه‌ای باشد که در آن فرصت‌های یادگیری بیشتر ایجاد شود و مهارت‌های اجتماعی و مشارکتی دانش‌آموزان رشد و ارتقاء یابد (۴).

یادگیری افراد، تحت تأثیر شرایط پیچیده‌ای اتفاق می‌افتد که در نهایت منجر به تغییراتی در آنها می‌شود. این فضا عناصر متفاوتی دارد که هر یک تأثیر خاص خود را بر آن می‌گذارند. یکی از عناصر این شرایط، زمینه و محیط یادگیری است که در یادگیری آنها، نقش مؤثری ایفا می‌کند. بر همین اساس می‌توان گفت کسانی که تجربه‌های متنوع‌تری در محیط‌های مناسب‌تری دارند، نسبت به افرادی که شانس برخورد با چنین محیط‌هایی را نداشتند، در یادگیری خود، اشخاص کارآمدتری خواهند بود. با عنایت به تأثیر محیط

^۱ Bigz

مطلوب، میزان محبوبیت او را میان همسالان و نزد معلمان، والدین و دیگر بزرگسالان مشخص می‌کند (۱۰). میزان توانایی فرد در مهارت‌های اجتماعی به طور مستقیم به تعداد و نوع اعمال اجتماعی مطلوبی که توسط دیگران نسبت به فردی که رفتارهای اجتماعی از خود نشان داده است، مربوط می‌شود. علاوه بر این رفتارهای اجتماعی مذکور تاثیر قابل توجهی بر زمینه‌های رفتاری دیگر دارد.

بسیاری از روانشناسان بر این باورند که رشد ناکافی مهارت‌های اجتماعی نقش به‌سزایی در ناکامی و شکست آتی نوجوانان دارد. پژوهش‌ها نیز نشان می‌دهند که آمادگی عاطفی و اجتماعی در یادگیری عمیق مفاهیم درسی مدرسه موثر است. به علاوه از طریق میزان این آمادگی می‌توان کیفیت سازش فرد در مرحله بزرگسالی را پیش‌بینی نمود. نوجوانان مورد تنفر دیگران، نوجوانان پرخاشگر، تندخو و منزوی و آنان که توان همکاری مؤثر با دیگران را ندارد به شدت در معرض خطرات جسمی، روحی، اخراج از مدرسه و غیره می‌باشند (۱۱).

کنار آمدن با فشارهای زندگی و کسب مهارت‌های فردی و اجتماعی، همواره بخشی از واقعیت زندگی انسان بوده و در ادوار متفاوت زندگی او، به اشکال گوناگون تجلی یافته است. در دوره کودکی تعارض‌ها جلوه چندانی ندارند، اما با افزایش سن و هنگام مواجهه با دشواری‌های ویژه سنین نوجوانی و جوانی، کشمکش‌های درونی و محیطی بیشتری تظاهر پیدا می‌کنند. همزمان با رشد جسمانی و روانی، انتظارات خانواده و جامعه از افراد افزایش می‌یابد، به طوری که نوجوان می‌پذیرد به سبب زندگی اجتماعی بخشی از تمایلات خود را محدود کند و در چارچوب هنجارهای اجتماعی و گروهی قرار دهد (۱۱).

افزایش مهارت اجتماعی موجب کاهش رفتارهای تکانشگری در دانش‌آموزان می‌شود. تکانشگری به معنای عمل نمودن با کمترین تفکر نسبت به رفتارهای آینده یا عمل

ادراکات محیطی است. ادراکات محیطی^۱ شامل دو دسته ادراکات محیطی خانوادگی و مدرسه‌ای هستند: خانواده متغیر فرهنگی، اجتماعی و محیطی است که اثر تعیین‌کننده‌ای در اکثر فرایندهای روانی تربیتی دارد. ادراکات کودکان از این فرایندها و تعامل‌ها نیز مهم و اساسی است. یک دسته مهم فرایندها و تعامل‌های ناشی از محیط خانواده به باورها و ادراکات کودکان برمی‌گردد که تحت تاثیر باورها و رفتارهای والدین نسبت به آنهاست. به عقیده اونیل (۸) باورها و ادراکات خانوادگی کودکان متعدّدند و عبارتند از حمایت از خود پیروی، ساختار و درگیری پذیرش پدر و مادر. ادراکات محیطی کلاسی شامل مولفه‌های علاقه، لذت، چالش و انتخاب است: محیط کلاس و مدرسه، نظام اداره مدرسه و شیوه آموزشی معلم، اثرات غیرقابل انکاری بر عملکردهای تحصیلی و فرایندهای شناختی دارد. یکی از پیامدهای مهم محیط مدرسه، ادراکات دانش‌آموزان است که نقش مهمی در انگیزش، شناخت و عملکرد دانش‌آموزان دارد (۷).

فراهم کردن محیط مساعد و همچنین آشنایی و استفاده از روش‌های مناسب در پرورش و تحول اجتماعی نقش بسیار بااهمیتی در کیفیت زندگی حال و آینده کودکان دارند. کودکان دارای مهارت‌های اجتماعی، در پایداری روابط، همیاری، اطاعت از قوانین، حساس بودن به دیگران و در صورت لزوم مهار احساسات منفی خود موفق‌تر عمل می‌کنند. مهارت‌های اجتماعی رفتارهای کلامی و غیرکلامی مقبول، هدفمند، به هم مرتبط، تحت کنترل و آموختنی هستند که بیشتر جنبه تعاملی داشته، موجب شروع و تداوم روابط متقابل و مثبت با دیگران گردیده، عزت نفس افراد را افزایش داده و پذیرش اجتماعی آنان را تسهیل می‌نمایند (۹). رفتار اجتماعی^۲ بر تمامی جنبه‌های زندگی نوجوانان سایه می‌افکند و بر سازگاری و شادکامی بعدی آنها تاثیر می‌گذارد. توانایی فرد از نظر کنار آمدن با دیگران و انجام رفتارهای اجتماعی

2. Social behavior

1. Environmental perceptions

دنیای ماشینی و شهری امروز که والدین فرصت چندانی برای صرف وقت با فرزندان‌شان ندارند والدین ساده‌ترین راه را برای سرگرم نمودن فرزندان‌شان انتخاب می‌نمایند؛ بدین صورت که ابزارهایی همچون تلفن همراه، لپ‌تاپ، رایانه‌ی شخصی و اینترنت را در اختیار فرزند دلبدشان قرار می‌دهند تا او در اتاق خود به کار با آنها مشغول شود؛ حال آن‌که فرزند تنها از نظر فیزیکی در محیط امن خانه به سر می‌برد، ولی در عمل از طریق این وسایل به ویژه اینترنت به دنیایی به مراتب بزرگ‌تر از محیط پیرامونش قدم می‌نهد و با چیزهایی مواجه می‌شود که بسیاری از پدران و مادران از وجود آنها آگاه نیستند (۱۵).

همواره در طول تاریخ، پیشرفت در فناوری‌ها به مثابه شمشیر دولبه عمل کرده‌اند. اینترنت یکی از این فناوری‌ها است که زندگی و تجارب بشری را عمیقاً تحت تأثیر قرار داده است. اغلب افراد، در هر گروه سنی، از اینترنت به منظور انجام کارهای روزانه، کسب اطلاعات می‌کنند. اعتیاد به اینترنت به عنوان یکی از نشانه‌های افسردگی و نیز به عنوان یک عامل مستقل در ایجاد آسیب‌های روانشناختی مورد توجه بوده است و شواهد نشان می‌دهند احساس تنهایی پدیده‌ای گسترده و فراگیر است و از عوامل اصلی افسردگی و اعتیاد محسوب می‌شود (۱۶). مشاهده نتایج منفی استفاده مرضی و حتی اعتیادگونه، از اینترنت پژوهشگران بسیاری را بر آن داشته است تا این فناوری نسبتاً نوظهور را کانون توجه خود قرار دهند. پژوهشگران برای توصیف استفاده نادرست و اعتیادگونه از اینترنت اصطلاحات مختلفی از جمله: "وابستگی به کامپیوتر"، "وابستگی برخط"، "اعتیاد سایبری"، "استفاده مرضی از اینترنت" و "اختلال اعتیاد به اینترنت" را به کار برده‌اند (۱۷). برخی دیگر آن را در زمره اختلال‌های کنترل تکانه به حساب آورده و بر اساس ملاک‌های آن اختلال به مفهوم‌پردازی استفاده مرضی از اینترنت می‌پردازند (۱۸). پژوهشگران، اعتیاد به اینترنت را

کردن بر پایه‌ی افکاری که مهم‌ترین گزینه‌ی فرد یا دیگران نیست در نظر گرفته می‌شود. تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز اهمیت بالایی در زندگی فردی و اجتماعی فرد دارد و اختلال در این نوع تصمیم‌گیری هسته‌ی اصلی پدیده و رفتارهای تکانشی را تشکیل می‌دهد. رفتارهای تکانشی که در برخی از رویکردها، رفتارهای مخاطره‌آمیز خوانده می‌شود. به عملکردهایی گفته می‌شود که اگر چه تا اندازه‌ای با آسیب یا زیان‌های احتمالی همراهند اما امکان دستیابی به گونه‌ای پاداش، را نیز فراهم می‌کنند. این رفتارها باید دارای ۳ عامل زیر باشند: برگزیدن یک گزینه از میان دو یا چند گزینه‌ی احتمالی، همراهی یکی از گزینه‌ها با پیامدهای ناگوار، روشن نبودن احتمال پیامد ناگوار در زمان رخداد رفتار (۱۲).

تکانشگری هسته اصلی بسیاری از آسیب‌های اجتماعی مانند مصرف مواد، قماربازی بیمارگونه، اختلال‌های شخصیت و دست زدن به اقدامات پرخاشجویانه است. این اختلال هر سال موجب از میان رفتن زمان و سرمایه در بسیاری از کشورها می‌شود. یکی از رایج‌ترین تعاریف، تکانشگری به صورت آمادگی قبلی برای واکنش‌های سریع و بدون برنامه به محرک‌های درونی یا بیرونی بدون در نظر گرفتن نتایج منفی آن واکنش‌ها برای خود فرد یا دیگران، تعریف می‌شود (۱۳).

شاید بتوان گفت آسیب‌پذیرترین عضو خانواده در فضای دیجیتال، نوجوانان هستند. نوجوانی فاصله بین کودکی و جوانی است که در آن تغییرات زیستی، روان‌شناختی و اجتماعی زیادی روی می‌دهد. دنیای دیجیتال بخشی از زندگی نوجوان شده است و برخی آن را به عنوان یک تهدید یا مانع برای این دوره می‌دانند (۱۴). نوجوانان امروز، به عنوان فرزندان دیجیتال، تمام زندگی خود را در دنیای مجازی که توسط رسانه‌ها، به ویژه کامپیوتر و اینترنت، احاطه شده است سپری می‌کنند. جای تعجب نیست که تعاملات آنها با تکنولوژی موجب طرح سوالات و نگرانی‌هایی شده است. در

2. Internet addiction disorder

1. Online

است که به منظور اندازه‌گیری ادراکات دانش‌آموزان از محیط یادگیری سازنده‌گرا طراحی شده است. نسخه اصلی این ابزار با دقت به روایی محتوایی مورد بررسی قرار گرفته است. این بررسی به منظور تضمین کیفیت و دقت در اندازه‌گیری ادراکات افراد صورت گرفته است. به همین دلیل، محتوای سازنده‌گرا و ارتباط آن با فرآیند یادگیری در نظر گرفته شده و به تازگی، نسخه ایرانی نیز به گونه‌ای تطابق یافته است که بتواند به درستی ادراکات دانش‌آموزان در محیط یادگیری فراهم آمده را اندازه‌گیری نماید. آلفای کرونباخ و بازآزمایی از نسخه اصلی این ابزار، تایید می‌کند که این پرسشنامه به عنوان یک ابزار پایدار و قابل اعتماد در اندازه‌گیری ادراکات دانش‌آموزان از محیط یادگیری سازنده‌گرا محسوب می‌شود. تمهیدات کارآمد انجام شده در تدوین نسخه ایرانی نیز تأکید می‌کند که این ابزار به خوبی در محیط‌های آموزشی ایرانی قابل استفاده است و نتایج حاصل از آن می‌تواند به تدریس و فرآیند یادگیری در این حوزه بهبود بخشیده و به تصمیم‌گیری‌های استراتژیک در زمینه آموزش و یادگیری کمک کند. این پرسشنامه توسط جوئل جنتری با توجه به نیازهای روزافزون در زمینه آموزش و یادگیری توسعه یافته است. ساختار این ابزار، شامل ۳۱ سؤال ۵ گزینه‌ای می‌باشد که در ۴ خرده مقیاس اصلی (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) قرار دارند. تاریخچه این ابزار به سال ۲۰۰۲ بازمی‌گردد و هدف اصلی طراحی آن، ارزیابی ادراکات دانش‌آموزان در محیط یادگیری سازنده‌گرا بوده است. استفاده از این ابزار به منظور بهبود فرآیند یادگیری و ارتقاء کیفیت آموزش از اهمیت بسزایی برخوردار است. این پرسشنامه به دلیل تنوع در خرده مقیاس‌ها و ساختار پرسش‌ها، توانمندی در اندازه‌گیری عوامل اساسی یادگیری سازنده‌گرا را فراهم می‌کند. نمره‌گذاری در این ابزار بر اساس پنجگانه ۵ گزینه‌ای انجام می‌شود که امکان تفکیک دقیق‌تری در ادراکات فراهم می‌کند. در نظر داشتن تعداد ۳۱ سؤال در این

میلی غیرقابل مهار برای استفاده افراطی از اینترنت تعریف می‌کنند که با بی‌ارزش شمردن زمان‌های سپری شده بدون اینترنت، عصبانیت و پرخاشگری شدید در موارد محرومیت از آن و تخریب پیش‌رونده زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی فرد توأم است. بر این اساس، سؤال اساسی پژوهش حاضر این است که رابطه بین محیط یادگیری سازنده‌گرا با مهارت اجتماعی و پیشگیری از تکانشگری و اعتیاد به فضای مجازی دانش‌آموزان پسر ابتدایی چگونه است؟

روش کار

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است زیرا محقق قصد دارد روابط بین متغیرها را مورد مطالعه قرار دهد و میزان همبستگی و ارتباط متغیرها و سهم هر یک از آن‌ها را در متغیر ملاک مشخص کند. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه ششم مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران که حدوداً ۱۲۴۴ نفر بود. روش نمونه‌گیری در پژوهش حاضر خوشه‌ای مرحله‌ای بود و با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۱۵۰ دانش‌آموز از بین مدارس انتخاب و پرسشنامه ادراک از محیط یادگیری سازنده‌گرا و مهارت‌های اجتماعی روی آنها اجرا شد. ملاک‌های ورود به پژوهش برای گروه نمونه انتخابی شامل: جنسیت (پسر)، مشغول به تحصیل در پایه ششم ابتدایی، عدم ابتلا به اختلالات روان‌شناختی که از طریق بررسی پرونده سلامت بررسی شد، عدم دریافت مداخلات دارویی و روان‌شناختی طی یک سال گذشته و رضایت والدین و خود دانش‌آموز برای شرکت در پژوهش بود. ملاک‌های خروج از پژوهش نیز ناقص تکمیل کردن پرسشنامه‌ها و عدم تمایل به همکاری از طرف دانش‌آموزان در طول اجرای مطالعه بود.

ب) ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه ادراکات محیط یادگیری سازنده‌گرا^۱: پرسشنامه ادراکات محیط یادگیری سازنده‌گرا ابزاری موثر و جامع

^۱. Constructivist learning environment survey

پرسشنامه، محدوده نمرات قابل دریافت از ۳۱ تا ۱۵۵ است. همسانی درونی این پرسشنامه در مطالعه تروملو و همکاران ۰/۸۴ (۱۷) به دست آمده است. پان و همکاران (۱۶) نیز اعتبار این مقیاس را با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ گزارش کرده‌اند و روایی همزمان و همگرایی این پرسشنامه نیز مطلوب گزارش شده است (۱۸). لازم به ذکر است که روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه نیز به صورت کیفی با نظرخواهی از متخصصان، در این پژوهش مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. به طور کلی، کسب نمره بالا در این ابزار نشان‌دهنده ادراکات مثبت و سازنده از محیط یادگیری است. در نسخه ایرانی این ابزار، تلاش‌هایی انجام شده است تا روایی محتوایی، سازه همگرا و واگرا، و اعتبار نسخه اصلی فراهم شود. این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ بازآزمایی، پایایی خوبی از خود نشان داده (۰/۹۲) و به عنوان یک ابزار معتبر در ارزیابی ادراکات دانش‌آموزان از محیط یادگیری سازنده‌گرا مورد استفاده قرار گرفته است.

۲. پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی^۱: پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی گرشام و الیوت یک ابزار تخصصی و کاربردی است که برای اندازه‌گیری مهارت‌های اجتماعی در افراد طراحی شده است. این پرسشنامه شامل ۲۷ سوال با ۳ گزینه انتخابی برای هر سوال است. این سوالات به چهار مؤلفه اصلی تقسیم‌بندی شده‌اند که شامل خودکنترلی، همدلی، ابراز وجود، و همکاری می‌شوند. تاریخچه این پرسشنامه به سال ۱۹۹۰ بازمی‌گردد و هدف اصلی طراحی آن، ارزیابی مهارت‌های اجتماعی در افراد مختلف است. با توجه به تعداد سوالات و مؤلفه‌های مختلف، این ابزار قادر به اندازه‌گیری جوانب گوناگون مهارت‌های اجتماعی افراد است. در این پرسشنامه، مؤلفه‌های مختلف به طور جداگانه ارزیابی شده و افراد می‌توانند امتیازات خود را در هر یک از این زمینه‌ها اعلام کنند. این تقسیم‌بندی امکان مشخص کردن نقاط قوت و ضعف در هر مؤلفه را فراهم می‌کند. پرسشنامه مهارت‌های

۲. Barratt impulsiveness scale

۱. Social skills inventory

اندازه‌گیری سطح اعتیاد به اینترنت می‌پردازد. شیوه نمره‌گذاری آن بر اساس امتیازدهی به هر سوال است و مجموع نمرات به عنوان نمره نهایی نشان‌دهنده میزان اعتیاد به اینترنت فرد است. در زمینه دامنه نمرات قابل دریافت، این پرسشنامه از ۲۰ تا ۱۰۰ امتیاز را پوشش می‌دهد. کسب نمره بالا در این پرسشنامه به معنای افزایش سطح اعتیاد به اینترنت و احتمال نیاز به مداخلات درمانی است. همسانی درونی این پرسشنامه در مطالعه ریسیز و همکاران ۰/۸۹ (۱۲) به دست آمده است. دای و همکاران (۱۸) نیز اعتبار این مقیاس را با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۰ گزارش کرده‌اند و روایی همزمان و همگرایی این پرسشنامه نیز مطلوب گزارش شده است (۱۸). لازم به ذکر است که روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه نیز به صورت کیفی با نظرخواهی از متخصصان، در این پژوهش مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. در نسخه ایرانی نیز، توسعه‌دهندگان به همت نسخه اصلی را بر اساس معیارهای اجتماعی و فرهنگی ایران تطابق داده‌اند. استفاده از آلفای کرونباخ در بازآزمایی نسخه ایرانی نیز نشان‌دهنده پایایی و استحکام این ابزار در جمعیت ایرانی است.

ج) روش اجرا

برای اجرای پرسشنامه‌ها در پژوهش حاضر ابتدا پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی در سایت پرسال آماده شد پس با در اختیار داشتن لینک پرسشنامه‌ها در گروه‌های کلاسی در اپلیکیشن‌های مختلف مانند برنامه واتس‌آپ و برنامه شاد با همکاری معلمان ارسال گردید و دانش‌آموزان با کلیک بر روی لینک سؤالات مربوطه را پاسخ دادند. در این پژوهش جهت تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (مانند میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون آماری ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون) استفاده شد.

محور ذیل توضیح می‌دهد: ۱- خود حرکتی به مفهوم عمل کردن بدون فکر، ۲- برنامه‌ریزی با دقت و یا توجه به جزئیات و ۳- ثبات سازگاری به معنی توانایی آینده‌نگری فرد. این مقیاس سه عامل تکانشگری شناختی، تکانشگری حرکتی و بی‌برنامه‌گی را ارزیابی می‌کند. این مقیاس ۳۰ سوال دارد. گزینه‌ها با مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شوند (به ندرت/ هرگز (امتیاز ۱) و تقریباً / همیشه (امتیاز ۴)). همسانی درونی این پرسشنامه در مطالعه پاوز و همکاران ۰/۸۷ (۱۷) به دست آمده است. وینس و همکاران (۱۶) نیز اعتبار این مقیاس را با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ گزارش کرده‌اند و روایی همزمان و همگرایی این پرسشنامه نیز مطلوب گزارش شده است (۱۸). لازم به ذکر است که روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه نیز به صورت کیفی با نظرخواهی از متخصصان، در این پژوهش مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. در ایران اختیاری و همکاران (۱۳۸۷) ضریب آلفای ۰/۷۸ را برای تکانشگری توجهی، ۰/۶۳ را برای تکانشگری حرکتی و ۰/۴۷ را برای تکانشگری بی‌برنامه‌گی و ۰/۸۳ را برای کل آزمون گزارش کردند. نتایج نشان داده است که این مقیاس با پرسشنامه‌های خودسنجی تکانشگری مانند مقیاس هیجان طلبی زاگرن، مقیاس تکانشگری آیزنک و مقیاس بازداری و فعال‌سازی رفتاری، همبستگی خوبی دارد. در این مطالعه پایایی کل پرسشنامه ۰/۸۰ به دست آمد.

۴. پرسشنامه اعتیاد به اینترنت^۱: برای اندازه‌گیری میزان اعتیاد به اینترنت از پرسشنامه اعتیاد به اینترنت که توسط کیمبرلی یانگ در سال ۱۹۹۸ ساخته شده است استفاده شد. پرسشنامه دارای ۲۰ سوال ۵ گزینه‌ای است. تاریخچه پرسشنامه نشان‌دهنده نیاز به ارزیابی اعتیاد به اینترنت و تأثیر آن بر زندگی روزمره افراد بوده است. با پیشرفت روزافزون فناوری و افزایش استفاده از اینترنت، ایجاد ابزاری جامع برای اندازه‌گیری این مفهوم اهمیت زیادی پیدا کرده است. این پرسشنامه شامل ۲۰ سوال با ۵ گزینه انتخابی برای هر سوال است که به‌طور کلی به

^۱ Internet addiction test

نتایج

مشخصه های آماری نظیر میانگین و انحراف معیار مولفه های یادگیری سازمانی استخراج گردید که نتیجه حاصله در جدول زیر آمده است.

جدول ۱ شاخص های آماری متغیرها

متغیر	میانگین	انحراف معیار
ادراکات محیط یادگیری سازنده گرا	۱۵۴/۸	۱۲/۱
مهارت های اجتماعی	۶۷/۴	۸/۲
تکانشگری	۴۹/۶	۶/۴
اعتیاد به اینترنت	۹۹/۸	۹/۶

نتیجه آزمون کولموگروف اسمیرنوف در جدول ۱ آمده است. **جدول ۲.** وضعیت نرمال بودن داده‌ها با بهره گیری از آزمون کولموگروف اسمیرنوف (k-s)

شاخص متغیر	مقدار آزمون کولموگروف-اسمیرنوف	P
محیط یادگیری	۱/۲۴	۰/۱۳
مهارت اجتماعی	۱/۱۷	۰/۱۴
تکانشگری	۰/۶	۰/۵
اعتیاد به اینترنت	۰/۵	۰/۴

با توجه به جدول ۲، سطح معناداری متغیرها از ۰/۰۵ بزرگتر است ($p > 0/05$) و این موضوع نرمال بودن داده‌های پرسشنامه‌ها را نشان می‌دهد. بنابراین براساس نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف فرض بر نرمال بودن داده‌ها تأیید می‌شود و می‌توان برای تحلیل‌ها از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد.

مشخصه های آماری نظیر میانگین و انحراف معیار برای متغیرهای اصلی پژوهش یعنی یادگیری سازنده‌گرا، مهارت اجتماعی، پیشگیری از تکانشگری و اعتیاد به فضای مجازی استخراج گردید که نتیجه حاصله در جدول زیر آمده است.

نتایج جدول ۱ حاکی از آن است که میانگین کلی ادراکات محیط یادگیری سازنده‌گرا ۱۵۴/۸، مهارت های اجتماعی ۶۷/۴، تکانشگری ۴۹/۶ و اعتیاد به اینترنت ۹۹/۸ حاصل شده است. قبل از بررسی فرضیه‌ها، مفروضه‌های اصلی تحلیل رگرسیون یادآوری و گزارش شده‌اند.

۱- کمی یا طبقه‌ای بودن نوع متغیرها: تمام متغیرهای پیش‌بین باید کمی یا طبقه‌ای باشند؛ متغیر ملاک یا پیامد نیز باید کمی، پیوسته و محدود نشده باشد. منظور از کمی بودن این است که متغیر باید در سطح فاصله‌ای اندازه‌گیری شده باشد، منظور از محدود نشده این است که نباید هیچ محدودیتی روی تغییرپذیری متغیر ملاک وجود داشته باشد. (این مفروضه برقرار است)

۲- عدم هم خطی چندگانه: متغیرهای پیش‌بین نباید همبستگی بسیار بالایی با همدیگر داشته باشند. نتایج رعایت این مفروضه را نشان داده است.

۳- همگنی پراکنش: واریانس باقیمانده در همه سطوح متغیر(های) پیش‌بین ثابت است. (این مفروضه برقرار است).

۴- خطی بودن رابطه: این مفروضه نیز برقرار است.

۵- نرمال بودن توزیع خطاها: -آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها

نتایج رگرسیون چند متغیره جدول ۵ نشان می دهد بین ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) با مهارت های اجتماعی دانش آموزان رابطه مثبت و معنادار برقرار است، با توجه به شواهد فوق، فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه بین ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) با مهارت های اجتماعی دانش آموزان رابطه مثبت وجود دارد، مورد تایید قرار می گیرد.

جدول ۶. نتایج رگرسیون چند متغیره

متغیر	ضریب	خطای	ضریب	B مقدار	سطح
بتا	معیار	معنی	t	معنی	داری
ضریب ثابت	۱/۶	۰/۲۶	۷/۴	۰/۰۰۱	
علاقه	۰/۱۴	۰/۰۳	۲/۶	۰/۰۰۱	
چالش	۰/۱۶	۰/۰۲	۱/۲	۰/۱۰۱	
لذت	۰/۱۳	۰/۰۲	۱/۱	۰/۱۰۳	
انتخاب	۰/۱۱	۰/۰۲	۳/۱	۰/۰۰۱	

نتایج رگرسیون چند متغیره جدول ۶ نشان می دهد بین ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) با پیشگیری از تکانشگری دانش آموزان رابطه مثبت و معنادار برقرار است، با توجه به شواهد فوق، فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه بین ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) با پیشگیری از تکانشگری دانش آموزان رابطه مثبت وجود دارد، مورد تایید قرار می گیرد.

جدول ۷. نتایج رگرسیون چند متغیره

متغیر	ضریب	خطای	ضریب	B مقدار	سطح
بتا	معیار	معنی	t	معنی	داری
ضریب ثابت	۱/۴	۰/۲۴	۷/۴	۰/۰۰۱	
علاقه	۰/۲۱	۰/۰۶	۲/۷	۰/۰۰۱	
چالش	۰/۱۹	۰/۰۴	۲/۴	۰/۱۱۴	
لذت	۰/۱۷	۰/۰۵	۲/۳	۰/۱۱۸	
انتخاب	۰/۱۳	۰/۰۳	۲/۵	۰/۰۰۱	

جدول ۳. شاخص های آماری متغیرها

متغیر	میانگین کل	انحراف معیار
یادگیری سازنده گرا	۱۲۷/۴	۱۱/۴
مهارت اجتماعی	۹۹/۵	۸/۳
تکانشگری	۸۹/۸	۷/۴
اعتیاد به فضای مجازی	۱۰۸/۱	۹/۶

بر اساس جدول ۳ میانگین کلی یادگیری سازنده گرا ۱۲۷/۴، مهارت های اجتماعی ۹۹/۵، تکانشگری ۸۹/۸ و اعتیاد به فضای مجازی ۱۰۸/۱ بدست آمده است.

جدول ۴. نتایج ضریب همبستگی

مدل	R	R2	R2 تعدیل شده	SE	F	p
اینتر	۰/۴۶۹	۰/۳۹۱	۰/۳۸۴	۰/۹	۵۱/۳	۰/۰۰۱
	۰/۳۸۹	۰/۲۸۹	۰/۲۸۳	۰/۹	۴۳/۱	۰/۰۰۱
	۰/۴۲۱	۰/۳۱۷	۰/۲۹۹	۰/۹	۴۹/۶	۰/۰۰۱

نتیجه ضریب همبستگی جدول ۴ نشان می دهد که بین ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا با مهارت اجتماعی و پیشگیری از تکانشگری و اعتیاد به فضای مجازی دانش آموزان ابتدایی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. ($p < 0/01$)، $0/389$ ، $0/421$ ، $0/469$ ، $R^2 = 0/317$). همچنین ضریب تعیین R^2 نشان می دهد که ۳۹/۱ درصد از واریانس مهارت های اجتماعی مربوط به ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا، ۲۸/۹ درصد از واریانس تکانشگری مربوط به ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا و ۳۱/۷ درصد از واریانس اعتیاد به فضای مجازی مربوط به ابعاد محیط یادگیری سازنده گرا است.

جدول ۵. نتایج رگرسیون چند متغیره

متغیر	ضریب	خطای	ضریب	B مقدار	t	سطح معنی داری
بتا	معیار	معنی	t	معنی	داری	
ضریب ثابت	۱/۸	۰/۲۴	۷/۳	۰/۰۰۱		
علاقه	۰/۱۹	۰/۰۴	۳/۴	۰/۰۰۱		
چالش	۰/۱۷	۰/۰۳	۱/۷	۰/۱۱۴		
لذت	۰/۱۴	۰/۰۳	۱/۴	۰/۱۲۲		
انتخاب	۰/۱۲	۰/۰۱	۴/۲	۰/۰۰۱		

نتایج رگرسیون چند متغیره جدول ۷ نشان می‌دهد بین ابعاد محیط یادگیری سازنده‌گرا (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) با پیشگیری از اعتیاد به فضای مجازی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنادار برقرار است، با توجه به شواهد فوق، فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه بین ابعاد محیط یادگیری سازنده‌گرا (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) با پیشگیری از اعتیاد به فضای مجازی دانش‌آموزان رابطه مثبت وجود دارد، مورد تایید قرار می‌گیرد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه محیط یادگیری سازنده‌گرا با مهارت اجتماعی و پیشگیری از تکانشگری و اعتیاد به فضای مجازی دانش‌آموزان ابتدایی انجام شد. در مقایسه تطبیقی در زمینه فرضیه‌های پژوهش، یافته‌های این پژوهش از نتایج پژوهش محققین داخلی و خارجی مانند نتایج پژوهش (۱، ۲، ۵) همخوانی داشته و با یافته‌های آنها انطباق دارد و نتایج ناهمسو در پژوهش حاضر وجود نداشت. مولر و لوو (۱۹) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که در محیط‌هایی که با تجربه دوستانه و جو مثبت همراه است، دانش‌آموزان در یادگیری خود مستقل هستند، بازخورد آموزنده در مورد پیشرفت خود دریافت می‌کنند و با یکدیگر در طول فرآیند یادگیری تعامل دارند، به احتمال زیاد انگیزه درونی ترویج پیدا می‌کند. راداوان و ماکووک (۲۰) در پژوهشی نشان دادند که بین ادراک از محیط کلاس درس با باورهای انگیزشی، خودکارآمدی و جهت‌گیری هدفی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. سانگر و گونرن (۲۱) به بررسی رابطه بین ادراک دانش‌آموزان از محیط کلاس درس، انگیزه دانش‌آموزان و یادگیری خودتنظیمی و پیشرفت تحصیلی پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان داده است که ادراک از محیط کلاس درس، ساختار هدف و اهداف شخصی دانش‌آموزان می‌تواند توسط مدرسه، خانواده و محیط اجتماعی، فرهنگی که در آن دانش‌آموزان زندگی می‌کنند، تحت تأثیر قرار گیرد. پژوهش پاوز (۲۲) نیز به شکل آشکار نشان داده است که مهارت‌های اجتماعی ضعیف، ناتوانی در

حفظ روابط پایدار و فقدان رابطه همدلی و مبتنی بر صمیمیت از جمله عوامل مؤثر در گرایش دانشجویان به مصرف الکل و مواد مخدر است. حقایقی (۱) در پژوهشی تحت عنوان ساخت و اعتباریابی پرسشنامه ادراک دانش‌آموزان از محیط یادگیری سازنده‌گرای اجتماعی نشان دادند که این پرسشنامه از هشت عامل تشکیل شده است که شامل «دادن تملک فرایند یادگیری به فراگیر»، «تشویق کار گروهی و تبادل اندیشه بین افراد»، «یادگیری اصیل»، «تأکید بر آموخته‌های پیشین»، «توجه به دیدگاه‌های مختلف»، «مسئله محوری»، «خود ارزیابی»، «نقش تسهیل‌گری معلم»، است. ۴۵ سوال پرسشنامه بار عاملی مناسبی در هشت مولفه داشت. بنابراین، با توجه به ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوب، پرسشنامه ادراک محیط یادگیری مبتنی بر سازنده‌گرایی اجتماعی می‌تواند در پژوهش‌های مربوط به ادراک محیط یادگیری به کار رود. چرچ (۲۳) در مطالعه‌ای بیان داشتند که ادراکات محیطی کلاسی بر اهداف پیشرفت، انگیزه و عملکرد دانش‌آموزان تأثیر معناداری دارد. بیگز (۲) بیان داشتند محیط یادگیری که بر اساس اصول سازنده‌گرایی بنا شده باشد، محیط یادگیری مناسبی برای کلاس‌های درس است و برای این که دانش‌آموزان احساس کارآمدی کنند و برای یادگیری راهبردهای شناختی سطح بالا اتخاذ نمایند لازم است که محیط یادگیری سازنده‌گرا باشد، در این محیط‌ها نقطه آغاز هر فعالیتی نیازی است که دانش‌آموز احساس می‌کند. این رغبت ذاتی و انگیزش درونی برای فعال بودن دانش‌آموز در محیط یادگیری مؤثر است و به تبع می‌تواند عملکرد تحصیلی را نیز افزایش دهد. در محیط یادگیری سازنده‌گرا هدف آموزشی در محیط نیست؛ بلکه محیط زمینه‌ای است که دانش‌آموز از آن به عنوان یک ابزار استفاده می‌کند تا به عملکرد مطلوب برسد. لامونت و ون هورن (۲۰۱۳) مهارت‌های اجتماعی از پیش دبستانی تا پایه سوم ابتدایی مورد آزمون قرار گرفته است و مهارت‌های اجتماعی به سه طبقه (ثابت، افزایشی، کاهش) تقسیم می‌شود. بر اساس نظر پژوهشگران کودکان وابسته به عوامل شخصیتی و بر اساس

نتایج رگرسیون چند متغیره جدول ۷ نشان می‌دهد بین ابعاد محیط یادگیری سازنده‌گرا (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) با پیشگیری از اعتیاد به فضای مجازی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنادار برقرار است، با توجه به شواهد فوق، فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه بین ابعاد محیط یادگیری سازنده‌گرا (علاقه، چالش، لذت، انتخاب) با پیشگیری از اعتیاد به فضای مجازی دانش‌آموزان رابطه مثبت وجود دارد، مورد تایید قرار می‌گیرد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه محیط یادگیری سازنده‌گرا با مهارت اجتماعی و پیشگیری از تکانشگری و اعتیاد به فضای مجازی دانش‌آموزان ابتدایی انجام شد. در مقایسه تطبیقی در زمینه فرضیه‌های پژوهش، یافته‌های این پژوهش از نتایج پژوهش محققین داخلی و خارجی مانند نتایج پژوهش (۱، ۲، ۵) همخوانی داشته و با یافته‌های آنها انطباق دارد و نتایج ناهمسو در پژوهش حاضر وجود نداشت. مولر و لوو (۱۹) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که در محیط‌هایی که با تجربه دوستانه و جو مثبت همراه است، دانش‌آموزان در یادگیری خود مستقل هستند، بازخورد آموزنده در مورد پیشرفت خود دریافت می‌کنند و با یکدیگر در طول فرآیند یادگیری تعامل دارند، به احتمال زیاد انگیزه درونی ترویج پیدا می‌کند. راداوان و ماکووک (۲۰) در پژوهشی نشان دادند که بین ادراک از محیط کلاس درس با باورهای انگیزشی، خودکارآمدی و جهت‌گیری هدفی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. سانگر و گونرن (۲۱) به بررسی رابطه بین ادراک دانش‌آموزان از محیط کلاس درس، انگیزه دانش‌آموزان و یادگیری خودتنظیمی و پیشرفت تحصیلی پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان داده است که ادراک از محیط کلاس درس، ساختار هدف و اهداف شخصی دانش‌آموزان می‌تواند توسط مدرسه، خانواده و محیط اجتماعی، فرهنگی که در آن دانش‌آموزان زندگی می‌کنند، تحت تأثیر قرار گیرد. پژوهش پاوز (۲۲) نیز به شکل آشکار نشان داده است که مهارت‌های اجتماعی ضعیف، ناتوانی در

دانش آموزان به همراه راهنمای پر کردن آن به منظور خود ارزیابی دانش آموزان و اعلام آمادگی و ارایه خدمات به افراد در سطوح مختلف شامل: خدمات بالینی، خدمات مشاوره‌ای، آموزش‌های گروهی و آموزش‌های مجازی در دسترس قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده نخست در رشته علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب است. سایر ملاحظات اخلاقی مانند رضایت کامل افراد نمونه و رعایت اصل رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات نیز در نظر گرفته شده است.

حامی مالی: این مطالعه بدون حامی مالی و در قالب پایان نامه انجام شده است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده نخست خانم سیده محدثه آبایی به عنوان طراح و ایده‌پرداز اصلی پژوهش و مسئول جمع‌آوری داده‌ها؛ نویسنده دوم به عنوان استاد راهنما در این مقاله نقش داشتند.

تضاد منافع: انجام این پژوهش برای نویسندگان هیچ گونه تعارض منافی را به دنبال نداشته است و نتایج آن کاملاً شفاف و بدون سوگیری گزارش شده است.

تقدیر و تشکر: در پایان از اولیاء و دانش‌آموزانی که در این پژوهش شرکت داشتند و از مدیران مدارس و معلمانی که همکاری داشتند، تشکر و قدردانی می‌شود.

شرایط محیطی که در آن به سر می‌برند، می‌توانند در هر یک از این سه طبقه قرار بگیرند. در تبیین این فرضیه می‌توان گفت که ویژگی‌های شخصیتی دانش‌آموزان با مهارت اجتماعی آن‌ها رابطه معنادار دارند (۱۳). نتایج پژوهش مک کلار و همکاران (۲۰۰۸) تحت عنوان «اثر بخشی برنامه آموزش مهارت‌های اجتماعی بر کاهش سوء مصرف سیگار، الکل و مواد مخدر در دبیرستان‌های امریکا» نشان داد که اجرای این برنامه یک کاهش ۴۰ تا ۸۰ درصدی را در مصرف سیگار، مواد مخدر و الکل بوجود آورده بود (۱۶). نتایج پژوهش آماندا و همکاران (۲۰۰۸) تحت عنوان «بررسی تاثیر مهارت‌های اجتماعی بر زندگی اجتماعی کودکان و نوجوانان» نشان داد که مهارت‌های مخصوص اجتماعی بر زندگی اجتماعی تاثیر بسزایی دارد. رویکرد مهارت‌های زندگی بر افزایش عزت نفس، توانایی تصمیم‌گیری و مقاومت در برابر فشار همسالان جهت مصرف مواد در مدارس تأثیر دارد و برنامه مؤثری است که پیامدهای مهمی در سلامتی کودکان و نوجوانان دارد (۹). آرادان و میدگلی (۲۰۱۸) در مطالعه خود نشان دادند که تأکید بر درک ساختار کلاس درس با نتایج تطبیقی مانند خودکارآمدی عاطفه مثبت و اهداف تسلط شخصی مرتبط است و بین آنها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (۲۰). نتایج پژوهش تات و همکاران (۲۰۰۸)، تحت عنوان «تاثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر رفتار و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان» نشان داد که رابطه معلمان و شاگردان بهتر و رفتار شاگردان در کلاس سازگارانه‌تر شد (۲۴). ونس در پژوهشی (۲۰۱۴) نشان داد که افزایش کفایت تحصیلی همراه با افزایش مهارت‌های اجتماعی و کاهش مشکلات رفتاری در دانش‌آموزان است مناسب است (۲۵). از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به جامعه آماری و قلمرو زمانی اشاره کرد که انجام این پژوهش در بازه زمانی دیگر و تعمیم آن به نتایج این پژوهش اذعان نمود و در انتها پیشنهاد می‌شود از طریق احداث یک سایت در آموزش و پرورش پرسشنامه محیط یادگیری سازنده‌گرا و مهارت اجتماعی و پیشگیری از تکانشگری و اعتیاد به اینترنت

References

1. Haghayeghi M, Kareshki H. Construction and Validation of a Questionnaire to Measure the Students' Perceptions of Social Constructivist Learning Environments. *Educational Measurement and Evaluation Studies*, 2015; 5(11): 91-119.
2. Biggs J, Kember D, Leung DY. The revised two-factor Study Process Questionnaire: R-SPQ-2F. *Br J Educ Psychol*. 2001; 71(Pt 1):133-149. doi:10.1348/000709901158433.
3. Meece JL, Anderman EM, Anderman LH. Classroom goal structure, student motivation, and academic achievement. *Annu Rev Psychol*. 2006; 57:487-503. doi:10.1146/annurev.psych.56.091103.070258.
4. Daniels LM, Frenzel AC, Stupnisky RH, Stewart TL, Perry RP. Personal goals as predictors of intended classroom goals: comparing elementary and secondary school pre-service teachers. *Br J Educ Psychol*. 2013; 83(Pt 3):396-413. doi:10.1111/j.2044-8279.2012.02069.x.
5. Tapola A, Niemivirta M. The role of achievement goal orientations in students' perceptions of and preferences for classroom environment. *Br J Educ Psychol*. 2008; 78(Pt 2):291-312. doi:10.1348/000709907X205272.
6. Weiss S, Böhnisch M. Conscientiousness, Students' Goal Orientation, and Reasoning Ability: Significance for Educational Standards. *J Intell*. 2024; 12(1):11. Published 2024 Jan 22. doi:10.3390/jintelligence12010011.
7. Ogundokun MO. Learning style, school environment, and test anxiety as correlates of learning outcomes among secondary school students. *Ife Psychologia*. 2013 Sep; 19.
8. O'Neill B. Media literacy and communication rights: Ethical individualism in the new media environment. *Int Commun Gaz*. 2010; 72(4-5):323-338. doi:10.1177/1748048510362445.
9. Matson JL, Neal D, Worley JA, Kozlowski AM, Fodstad JC. Factor structure of the Matson Evaluation of Social Skills with Youngsters-II (MESSY-II). *Res Dev Disabil*. 2012; 33(6):2067-2071. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2010.09.026>.
10. Gerhardt PF, Crimmins DB, editors. *Social Skills and Adaptive Behavior in Learners with Autism Spectrum Disorders*. Paul H. Brookes; 2013.
11. Levin-Zamir D. Communication, Health Literacy and a Systems Approach for Mitigating the COVID-19 Pandemic: The Case for Massive Vaccine Roll-out in Israel. *J Health Commun*. 2020; 25(10):816-818. doi:10.1080/10810730.2021.1884773.
12. Rębisz S, Jasińska-Maciążek A, Grygiel P, Dolata R. Psycho-Social Correlates of Cyberbullying among Polish Adolescents. *Int J Environ Res Public Health*. 2023; 20(8):5521. Published 2023 Apr 14. doi:10.3390/ijerph20085521.
13. Soutschek A, Tobler PN. Know your weaknesses: Sophisticated impulsiveness motivates voluntary self-restrictions. *J Exp Psychol Learn Mem Cogn*. 2020; 46(9):1611-1623. doi:10.1037/xlm0000833.
14. GBD 2019 Adolescent Young Adult Cancer Collaborators. The global burden of adolescent and young adult cancer in 2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *Lancet Oncol*. 2022; 23(1):27-52. doi:10.1016/S1470-2045(21)00581-7.
15. GBD 2017 Childhood Cancer Collaborators. The global burden of childhood and adolescent cancer in 2017: an analysis of the Global Burden of Disease Study 2017 [published correction appears in *Lancet Oncol*. 2019 Aug 6;] [published correction appears in *Lancet Oncol*. 2021 Aug; 22(8):e347]. *Lancet Oncol*. 2019; 20(9):1211-1225. doi:10.1016/S1470-2045(19)30339-0.

16. Pan YC, Chiu YC, Lin YH. Systematic review and meta-analysis of epidemiology of internet addiction. *Neurosci Biobehav Rev.* 2020; 118:612-622. doi:10.1016/j.neubiorev.2020.08.013.
17. Trumello C, Vismara L, Sechi C, Ricciardi P, Marino V, Babore A. Internet Addiction: The Role of Parental Care and Mental Health in Adolescence. *Int J Environ Res Public Health.* 2021; 18(24):12876. Published 2021 Dec 7. doi:10.3390/ijerph182412876.
18. Dai B, Lin Y, Lai X, et al. The effects of self-esteem and parental phubbing on adolescent internet addiction and the moderating role of the classroom environment: a hierarchical linear model analysis. *BMC Psychiatry.* 2024; 24(1):55. Published 2024 Jan 19. doi:10.1186/s12888-023-05489-y.
19. Muller FH, Louw J. Learning environment, motivation, and interest: Perspectives on self-determination theory. *S Afr J Psychol.* 2016; 34(2):169-190. doi.org/10.1177/00812463040340020
20. Radovan M, Makovec D. Relations between students' motivation and perceptions of the learning environment. *CEPS J.* 2015; 5(2):115.
21. Sungur S, Gungoren S. The role of classroom environment perceptions in self-regulated learning and science achievement. *Elem Educ Online.* 2015; 8(3):883-900.
22. Paves AP, Pedersen ER, Hummer JF, LaBrie JW. Prevalence, social contexts, and risks for prepartying among ethnically diverse college students. *Addict Behav.* 2012; 37(7):803-810.
23. Church MA, Elliot AJ, Gable SL. Perceptions of classroom environment, achievement goals, and achievement outcomes. *J Educ Psychol.* 2017; 93(1):43.
24. Tate SR, Wu J, McQuaid JR, Cummins K, Shriver C, Krenek M, Brown SA. Co-morbidity of Substance Dependence and Depression: Role of Life Stress and Self-Efficacy in Sustaining Abstinence. *Psychology of Addictive Behaviors.* 2008; 22(1): 47-57.
25. Wins JL, Brotman MA, Adleman NE, Kim P, Oakes AH, Reynolds RC, Chen G, Pine DS, Leibenluft E. Neural Correlates of Irritability in Disruptive Mood Dysregulation and Bipolar Disorders. *American Journal of Psychiatry.* 2014; 4(3):48 -58.

Original Article

The Relationship between Constructivist Learning Environment and Social Skill and Prevention of Impulsivity and Cyberspace Addiction of Primary School Students

Received: 29/01/2023 - Accepted: 10/06/2023

Seyede Mohadese Abaie¹
Maryam Golbabaie^{2*}

¹M.A in Educational Sciences,
Department of Educational Sciences,
South Tehran Branch, Islamic Azad
University, Tehran, Iran.

²Assistant Professor, Department of
Educational Sciences, South Tehran
Branch, Islamic Azad University,
Tehran, Iran. (Corresponding Author)

Email: m_golbabaee@azad.ac.ir

Abstract

Introduction

In recent years, students' access to virtual platforms has faced challenges such as addiction, and a review of the literature in this area has revealed a lack of studies addressing the relationship between constructive learning environments and social skills. Therefore, the present research aims to investigate the correlation between a constructive learning environment and social skills, as well as preventing impulsivity and addiction to virtual spaces among sixth-grade male students in District 5 of Tehran in the years 2019-2020.

Material and Method

This study employed a descriptive and correlational research design. The population consisted of all sixth-grade male students in elementary schools in District 5 of Tehran, totaling approximately 1244 individuals. The sampling method utilized a multi-stage cluster approach, selecting 150 students from various schools based on the Morgan table. Data collection was conducted through questionnaires, including the Constructivist Learning Environment Perceptions Questionnaire (Gentry, 2002), Social Skills Questionnaire (Gresham & Elliott, 1990), Impulsivity Questionnaire (Barratt, 1959), and Internet Addiction Questionnaire (Yang, 1998). The data were analyzed using descriptive statistics (such as mean and standard deviation) and inferential statistics (regression analysis) in the SPSS26 software environment.

Results

The results revealed a significant and positive relationship between the constructivist learning environment and the social skills of students, their self-regulation, solidarity, prevention of impulsivity, expression of presence, and collaboration ($p < 0.001$). Additionally, a positive and significant association was observed between the constructivist learning environment and the prevention of impulsivity and the prevention of addiction to virtual spaces ($p < 0.001$).

Conclusion

These findings can contribute to decision-making regarding the design and implementation of educational programs in schools to enhance social and behavioral performance among students. Furthermore, they may assist in preventing detrimental phenomena such as impulsivity and addiction to virtual spaces.

Key words

Constructivist learning environment, social skills, impulsivity, cyberspace addiction

Acknowledgement: There is no conflict of interest